

Електронний журнал «Ефективна економіка» включено до переліку наукових фахових видань України з питань економіки (Категорія «Б», Наказ Міністерства освіти і науки України № 975 від 11.07.2019). Спеціальності – 051, 071, 072, 073, 075, 076, 292. Ефективна економіка. 2025. № 4.

DOI: <http://doi.org/10.32702/2307-2105.2025.4.97>

УДК 338.2:004.738.5:339.92(100+477)

*В. В. Гонтарук,
аспірант, ПВНЗ «Європейський університет»
ORCID ID: <https://orcid.org/0009-0000-1194-8698>*

ЕФЕКТИВНІСТЬ ДЕРЖАВНОГО РЕГУЛЮВАННЯ ТА ПІДТРИМКИ ЦИФРОВИХ БІЗНЕСІВ: МІЖНАРОДНИЙ ДОСВІД ДЛЯ УКРАЇНИ

*V. Gontaruk,
Postgraduate student, PHEE "European University"*

EFFECTIVENESS OF STATE REGULATION AND SUPPORT FOR DIGITAL BUSINESSES: INTERNATIONAL EXPERIENCE FOR UKRAINE

У статті досліджено ефективність державного регулювання та підтримки цифрових бізнесів, зокрема електронної комерції, на прикладі міжнародного досвіду різних країн, в тому числі США, Китаю та Сінгапуру. Проаналізовано ключові механізми державної політики, такі як формування правової бази, податкові стимули, розвиток інфраструктури та підтримка середніх та малих підприємств. Встановлено, що успішність цифрової трансформації залежить від інтегрованого підходу, який поєднує інновації, інституційну підтримку та адаптацію до глобальних викликів. Для України запропоновано рекомендації щодо створення спеціальних

економічних зон, оптимізації оподаткування, розбудови логістичних платформ і підвищення кваліфікації кадрів. Доведено, що імплементація міжнародних практик сприятиме інтеграції українського цифрового бізнесу у світовий ринок та забезпеченню його конкурентоспроможності.

The article examines the effectiveness of state regulation and support for digital businesses, particularly e-commerce, drawing on international experiences from the United States, China, and Singapore. The study aims to identify key mechanisms of public policy that enhance the competitiveness and sustainable growth of digital economies, offering actionable recommendations for Ukraine. By analyzing diverse approaches to legal frameworks, tax incentives, infrastructure development, and support for small and medium-sized enterprises, the authors highlight the importance of an integrated strategy combining innovation, institutional backing, and adaptability to global challenges. The United States emphasizes private sector leadership, a predictable legal environment, and tax exemptions to stimulate e-commerce. However, recent shifts toward state-level taxation reflect the need to balance innovation with fiscal stability. China's success stems from state-driven initiatives, including broadband infrastructure expansion, tax reforms, and the creation of special e-commerce zones, which have propelled its digital economy to contribute 29% of GDP by 2022. Singapore's achievements are attributed to advanced digital infrastructure, strategic geographic positioning, and targeted policies such as centralized trade platforms and upskilling programs for SMEs. For Ukraine, the study proposes adopting internationally proven practices to foster a competitive digital business environment. Key recommendations include establishing a clear legal framework for e-commerce, optimizing tax regimes to support SMEs during early digitalization phases, and developing broadband infrastructure to ensure nationwide internet access. The creation of special economic zones with simplified customs procedures and logistics platforms is advised to enhance cross-border trade. Additionally, state-funded training programs and innovation grants are

critical for building a skilled workforce and encouraging technological adoption. The analysis underscores that successful digital transformation requires synergy between public and private sectors, transparent regulation, and adaptive policies. The article concludes by emphasizing the need for interdisciplinary research to refine models of state-business collaboration and assess the long-term impact of digital policies on economic growth.

Ключові слова: державне регулювання, цифровий бізнес, електронна комерція, міжнародний досвід, економічна інтеграція.

Keywords: state regulation, digital business, e-commerce, international experience, economic integration.

Постановка проблеми у загальному вигляді та її зв'язок із важливими науковими чи практичними завданнями. У сучасних умовах цифрова трансформація вимагає модернізації державного регулювання. Відсутність узгодженої політики підтримки цифрового бізнесу обмежує інноваційний розвиток та інтеграцію на світовий ринок.

Дослідження проблеми має на меті виявлення ефективних механізмів державного втручання для забезпечення конкурентоспроможності та сталого зростання економіки України.

Практична значущість дослідження полягає у створенні ґрунту для реформування середовища цифрової економіки, що сприятиме ефективній інтеграції ринкових інструментів.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. В наукових працях як вітчизняних, так і зарубіжних фахівців знаходить широке відображення різні елементи досліджуваної теми. Так, у своїй роботі У. О. Балик та М. В. Колісник підкреслюють значення цифрового бізнесу, в особливості електронної комерції як важливого елементу світової економіки, наголошуючи на її ролі у зміцненні міжнародних економічних зв'язків та стимулюванні економічного зростання [1, с. 11-12]. Їх дослідження окреслює

основні тенденції розвитку електронної комерції, що сприяють глобалізації ринку.

С. М. Петько в своєму дослідженні аналізує досвід Республіки Корея в розвитку цифрового бізнесу, що може служити корисним прикладом для інших країн [2, с. 62-63]. В роботі підкреслюється важливість державної підтримки та інвестицій у цифрову інфраструктуру.

Н. М. Шведа та О. І. Краузе аналізують сучасний стан та стратегії розвитку електронної комерції, пропонуючи нові підходи до її вивчення та впровадження державної підтримки [3, с. 18-19]. Їхні висновки підкріплюють значення державного стратегічного планування для успішної інтеграції електронної комерції у глобальну економіку.

Формулювання цілей статті. Метою цієї статті є узагальнення кращих міжнародних практик державного регулювання та підтримки цифрових бізнесів, зокрема у сфері електронної комерції, з метою визначення ефективних механізмів, які можуть бути адаптовані для українських умов. Завданням дослідження є:

- проаналізувати сучасні підходи до державної політики у сфері цифрових бізнесів на прикладі розвинених держав;
- виявити основні фактори, що сприяють успішному функціонуванню електронної комерції в умовах державної підтримки;
- запропонувати рекомендації щодо удосконалення національної стратегії підтримки цифрових бізнесів з урахуванням міжнародного досвіду.

Виклад основного матеріалу дослідження. Об'єктом дослідження стали США, Китай та Сінгапур, які представляють значний інтерес для України з точки зору вдосконалення державного регулювання та підтримки цифрового бізнесу, в тому числі електронної комерції.

США володіють багаторічним досвідом у цій сфері, адже саме в цій країні зародилося її розвиток, а потреба у регулюванні була вперше визнана та впроваджена саме тут. Китай, незважаючи на приналежність до групи країн з розвинутою економікою, демонструє стрімке зростання електронної

торгівлі. За даними 2021 р. внесок електронної комерції до ВВП Китаю становив 11,7%, а у 2022 р. – досягнув 29%. Крім того, уряд Китаю досяг суттєвих успіхів у сфері регулювання ринку електронної комерції.

Сінгапур виступає найуспішнішою країною в аспекті цифровізації економіки, характеризуючись найвищими показниками цифрової трансформації різних галузей та проникненням Інтернету. Одночасно високий рівень державного регулювання в цій країні є важливим чинником, що забезпечує швидке та ефективно впровадження інновацій.

Основою регулювання цифрового бізнесу в США є пріоритет приватного сектора та створення сприятливого середовища для його розвитку. З огляду на це, ключовими засадами державної політики, спрямованої на стимулювання розвитку цього сектору, є:

По-перше, лідерство приватного сектора у формуванні електронної торгівлі та встановленні ділової практики.

По-друге, забезпечення для бізнесу чіткої, послідовної та прогнозованої правової бази, що дозволяє йому успішно розвиватися та уникати надмірних правил чи обмежень у сфері електронної торгівлі.

По-третє, заохочення приватного сектора до реалізації суспільних інтересів за допомогою етичних кодексів, стандартних контрактів, методичних рекомендацій та механізмів правозастосування, розроблених самим приватним сектором.

По-четверте, забезпечення прозорості державного впливу, мінімізації його масштабу, недискримінаційності та прогнозованості для підприємств.

Намагаючись дотримуватися даних принципів, в 2000 р. у США було прийнято основний нормативно-правовий акт у сфері регулювання електронної комерції – Закон «Про електронні підписи у міжнародній та національній торгівлі». Він спрямований на врегулювання торгових угод, укладених у електронній формі як у міжнародній торгівлі, так і між штатами, встановлюючи єдині правила електронного документообігу по всій території США. До нього входить визначення термінології, встановлення єдиних

вимог до електронного підпису та створення механізму контролю за його використанням. Головним положенням цього законодавчого акту є визнання рівнозначності письмових та електронних договорів.

Згодом керівництво США стало активно просувати інтереси своїх підприємців на світових ринках, пропонуючи уніфікувати правове регулювання електронного документообігу у відкритих інформаційних системах. В 2017 р. на базі американського законодавства було розроблено типові законодавчі акти ЮНСІТРАЛ «Про електронну торгівлю» та «Про електронно передавані записи», які вплинули на формування директив ЄС у сфері електронної торгівлі [4, с. 666].

Основним інструментом стимулювання електронної торгівлі є пільгове оподаткування. Принциповим для його впровадження є визначення місця перебування суб'єкта електронної комерції через поняття «постійного представництва». Це означає, що фізична наявність сервера, на якому розміщено сайт суб'єкта електронної комерції, при участі якого здійснюється прийняття та обробка замовлень чи здійснюється укладання угод, визнається постійним представництвом.

Починаючи з прийняття закону «Про свободу Інтернету від оподаткування» у 1997 р., усі інтернет-магазини в США були звільнені від податку з продажів, що дозволило сприяти розвитку електронного бізнесу. Однак пільгове оподаткування має й негативні наслідки, зокрема посилення інтернет-торгівлі за рахунок традиційного рітейлу та зменшення надходжень до державного бюджету. З огляду на ці тенденції, з 2014 р. окремі штати поступово почали скасовувати звільнення суб'єктів електронної комерції від оподаткування.

Таким чином, даний процес стимулювання інноваційних методів у сфері електронної торгівлі свідчить про інтегральну взаємодію державного регулювання та ринкових сил. Прийняття законодавчих норм сприяє створенню стабільних умов для підприємницької діяльності, що стимулює економічне зростання. Проте необхідно враховувати також можливі ризики

для державної фіскальної системи через неповноту оподаткування у разі неконтрольованого зростання онлайн-торгівлі.

В КНР надання інституційного розвитку бізнесів в цифровій сфері, особливо електронної комерції займає пріоритетне місце, оскільки ця сфера розглядається як багатофункціональний інструмент для просування китайських товарів на зовнішніх ринках, збільшення промислового виробництва країни, розвитку дистрибуційної інфраструктури, а також боротьби з бідністю через забезпечення доступу мешканців віддалених територій до доступних за ціною товарів в Інтернеті.

Крім того, електронна комерція сприяє підвищенню потенціалу сільськогосподарської торгівлі і виконує стратегічно важливу роль у загальній економіці держави.

В цілому, виділяються два ключові інституції, відповідальні за регулювання електронної комерції:

- Міністерство торгівлі, яке формулює політику в сфері зовнішньої торгівлі, регулює експортно-імпортні операції, прямі іноземні інвестиції, захищає права споживачів та сприяє ринковій конкуренції, а також бере участь у переговорному процесі щодо двосторонніх і багатосторонніх торговельних угод;

- Міністерство промисловості та інформаційних технологій, відповідальне за промислове планування, державну політику та встановлення національних стандартів.

Слід відзначити, що у 2015 р. було прийнято закон про електронну комерцію, який врегульовує питання захисту даних і порушення інтересів клієнтів, визначаючи електронну комерцію як отримання прибутку через Інтернет комерційними дилерами та організаціями. Керівництво країни націлено на максимальне використання переваг електронної комерції, що знайшло своє відображення у здійсненні низки заходів, серед яких можна виділити наступні:

- розвиток інтернет-інфраструктури;

- оптимізація податкової політики;
- створення спеціальних зон електронної комерції;
- формування сучасної системи переміщення товарів;
- надання консалтингової допомоги малим і середнім підприємствам;
- з сільських підприємців до використання електронної торгівлі [5, с. 1007].

Швидкий і стабільний розвиток електронної комерції став можливим завдяки покращеному покриттю мереж широкосмугового доступу та розширеним можливостям цифрових платформ. У 2013 р. урядом було запущено стратегію «Широкосмуговий Китай», яка визначала широкосмуговий зв'язок як стратегічну інфраструктуру, передбачаючи до 2020 р. забезпечення доступу до Інтернету в 50 тис. селищ, модернізацію мережі у 150 тис. населених пунктів шляхом застосування оптоволоконних технологій та покриття широкосмуговою мережею понад 30 млн. сільських домогосподарств. Зокрема, у сільських регіонах активно розвивається мобільний широкосмуговий доступ, при цьому інвестиції сягають десятків млрд. дол. що супроводжується впровадженням інших державних інструментів підтримки інновацій та цифровізації бізнес-секторів.

Слід відзначити, що до 2016 р. діяльність електронної комерції в Китаї була звільнена від оподаткування, зокрема від податку з продажів або ПДВ, тоді як корпорації сплачували податок за промислове виробництво. Однак із появою великих суб'єктів електронної торгівлі, здатних генерувати величезні прибутки, держава прийняла рішення про реформування податкової системи, акцентуючи увагу на індивідуальному податку на доходи, який має стати значущішим, аніж корпоративний податок. У 2016 р. було підвищено податок на товари, що придбаваються через трансграничні платформи, запроваджено комбінований податок, що поєднує ПДВ на імпорт із податком на споживання, а також встановлено обмеження на суму трансграничних покупок для окремих споживачів у розмірі 20 тис. юанів.

Зростання обсягів електронної торгівлі та перетворення місцевих маркетплейсів на глобальні принесло країні значні доходи. У 2015 р. урядом було ухвалено створення спеціальних торгових зон електронної комерції, які надають митні пільги, спрощують документообіг та митне оформлення трансграничного товарообігу. Станом на сьогодні такі зони функціонують у 37 містах, сприяючи лібералізації та полегшенню міжнародної онлайн-торгівлі. У цих зонах застосовується спеціальний «податок на відправлення», який є нижчим за звичайні митні ставки та стягується з товарів, що продаються через інтернет-платформи [6, с. 72].

Більшість логістичних процесів у Китаї перебувають під контролем державних органів або знаходяться під суворим наглядом, при цьому для побудови необхідної цифрової інфраструктури доставки активно залучаються можливості приватного сектору. Китайські гіганти електронної комерції Alibaba та JD.com, досягли успіху завдяки розробці вискоєфективних систем і мереж для здійснення доставки замовлень.

Наприклад, Alibaba управляє мережею фірм із доставки по всій країні, здатних обробляти до 30 млн. товарів щодня за допомогою логістичної платформи Cainiao, що забезпечує доступ у режимі реального часу до інформації про замовлення та статус їх прийому співпрацівниками партнерських структур.

Для покращення логістичної зв'язності регіонів, зокрема сільських глибин, у 2015 р. спільними зусиллями Державної поштової служби, Міністерства торгівлі та інших відомств була запущена ініціатива «Експрес-доставка для охоплення західних і сільських районів Китаю», метою якої є досягнення 100-відсоткового покриття пунктів обслуговування у містах та доставкою у селищах. Дана міра сприятиме подальшому проникненню електронної торгівлі в сільські райони, забезпечуючи доступ до транзакцій, маркетингу, логістики, фінансів та даних, а також безпосередній зв'язок між підприємцями та споживачами [7, с. 1152].

За даними на червень 2018 р., понад 70% користувачів Інтернету Китаю здійснювали онлайн-покупки, а обсяги транзакцій перевищували показники розвинених країн. Станом на 2022 р. внесок електронної комерції склав 29,0 % від ВВП, що свідчить про її провідну роль у світовій економіці. У комплексі проведена державна політика створення сприятливих інституційних умов сприяє модернізації економіки, стимулюванню інновацій та забезпеченню глобальної конкурентоспроможності країни [8, с. 984].

Сінгапур є одним із світових лідерів у впровадженні цифрових технологій у повсякденне життя громадян. Завдяки високому рівню проникнення Інтернету, розвиненій інфраструктурі широкосмугового зв'язку та підтримці з боку держави, країна досягла значного прогресу в розвитку електронної комерції. Очікується, що до кінця 2025 р. обсяг ринку електронної комерції досягне приблизно 5,5 млрд. дол., що є значним показником для країни з населенням близько 5,78 млн. осіб. Такий ріст ринку зумовлений насамперед не кількістю споживачів, а зростанням їх купівельної спроможності, орієнтованої на сегмент із доходом вище середнього та високим.

Серед ключових факторів, що сприяють активному розвитку електронної комерції в Сінгапурі, варто виокремити:

- вигідне географічне положення з доступом до динамічних ринків Південно-Східної Азії;
- високий рівень цифрової інфраструктури та технологічна підготовленість;
- ефективна державна політика, спрямована на підтримку малого та середнього бізнесу.

Уряд реалізує низку стратегічних ініціатив, зокрема:

1. Національна торгова платформа – централізована система обміну цифровими торговими документами, яка спрощує логістику, знижує витрати на проходження митниці та надає змогу стороннім постачальникам послуг інтегрувати додаткові цифрові рішення.

2. Карта трансформації роздрібно́ї торгівлі – стратегія, ухвалена у 2016 р., спрямована на розвиток багатоканальної торгівлі та забезпечення доступу малого та середнього бізнесу до платформ електронної комерції. Мета полягає в цифровій трансформації щонайменше 10 тис. підприємств.

3. Програма навчання для роздрібно́ї торгівлі – пропонує спеціалізовані курси для новачків у сфері електронної та омніканальної торгівлі, забезпечуючи розвиток професійних компетенцій працівників малого та середнього бізнесу [9, с. 17].

Стимулювання впровадження ІКТ через субсидії та гранти:

- програма iSPRINT – надає до 20 тис. сингапурських доларів на цифрові рішення для бізнесу;
- грант ISO27001 – покриває до 50% витрат на сертифікацію системи інформаційної безпеки;
- програма CITREP – фінансує до 70% вартості навчання ІТ-фахівців у сфері електронної комерції.

У 2014 р. було створено Спільноту підприємницьких ініціатив, яка підтримує стартапи, малий та середній бізнес через доступ до фінансування, наставництва, технологій і міжнародних мереж. Центр ACE також пропонує юридичні та бухгалтерські консультації, що дозволяє підприємствам масштабуватись і виходити на зовнішні ринки.

Початково держава запроваджувала пільговий режим регулювання, однак з 2019 р. фокус змістився на забезпечення рівних умов для місцевих і зарубіжних компаній, що призвело до впровадження податку на цифрові послуги (7%, підвищений до 9% у 2021 р.) [10, с. 251].

В цілому, досвід Сінгапуру демонструє важливість комплексної державної політики, орієнтованої на підтримку цифровізації бізнесу та створення конкурентоспроможного середовища для розвитку електронної комерції.

Таким чином, на основі аналізу міжнародного досвіду державного регулювання та підтримки цифрових бізнесів, зокрема в галузі електронної

комерції, можна сформулювати низку рекомендацій для України з метою створення сприятливого середовища для розвитку цієї сфери. На наш погляд, сучасні моделі державної політики, зокрема в Китаї, США та Сінгапурі, демонструють важливість інтегрованого підходу до регулювання, що поєднує підтримку інновацій, розвиток інфраструктури та оптимізацію правових норм.

1. Формування чіткої правової бази та сприятливого податкового режиму.

Необхідно розробити законодавчі акти, що регулюють електронну комерцію, з визначенням базових понять, стандартів електронного документообігу та електронного підпису, а також забезпеченням рівності письмових та електронних контрактів. Рекомендується впровадження пільгового оподаткування для малих та середніх підприємств на початкових етапах цифровізації, а також перехід до системи, де індивідуальний податок на доходи набуватиме більшого значення в порівнянні з корпоративним оподаткуванням.

2. Розвиток цифрової інфраструктури.

Надання пріоритету створенню та модернізації широкосмугових мереж, що забезпечить доступ до швидкісного Інтернету навіть в регіонах із низьким рівнем інфраструктури. Варто запровадити програми, аналогічні «Широкополосному Китаю», з метою охоплення цифровим зв'язком віддалених населених пунктів та підтримки розвитку мобільного широкосмугового доступу.

3. Створення спеціальних економічних зон та підтримка інновацій.

Запровадження спеціальних торгових зон електронної комерції, що включатимуть митні пільги, спрощення документообігу та спрощене митне оформлення для трансграничного товарообігу. Державна підтримка повинна орієнтуватися на стимулювання інноваційних проектів через надання субсидій, грантів та консалтингової допомоги для цифровізації бізнесу.

4. Розвиток логістичної інфраструктури та технологічних платформ.

Створення систем управління доставкою товарів та інтегрованих інформаційних платформ, що забезпечать ефективну взаємодію між виробниками, транспортними компаніями та кінцевими споживачами. Акцент варто зробити на впровадженні сучасних ІКТ-інструментів, включаючи системи моніторингу в режимі реального часу.

5. Підтримка малих та середніх підприємств.

Розробка навчальних програм та спеціалізованих курсів для підвищення кваліфікації кадрів, що працюють у сфері електронної комерції; створення мережевого центру підтримки малого та середнього бізнесу для забезпечення доступу до нових технологій, ринкової інформації та міжнародних партнерств.

Застосування зазначених заходів дозволить Україні створити конкурентоспроможне середовище для електронної комерції, сприятиме розвитку цифрової економіки та інтеграції на глобальному ринку.

Висновки та перспективи подальших розвідок у даному напрямі.

Можна дійти до висновку, що ефективне державне регулювання цифрових бізнесів базується на інтегрованому підході до розробки законодавчих, організаційних та фінансових механізмів підтримки електронної торгівлі. Міжнародний досвід демонструє, що орієнтація на приватний сектор, формування сприятливої правової бази та впровадження інноваційних технологій сприяють зростанню конкурентоспроможності та економічного розвитку. Важливим чинником є забезпечення прозорості правового середовища, оптимізація оподаткування та розвиток інфраструктури, що стимулюють бізнес-ініціативи та інтеграцію у глобальні ринки.

Перспективи подальших розвідок полягають у проведенні міждисциплінарних досліджень, що дозволить визначити ключові фактори, що впливають на динаміку цифрових трансформацій в бізнесі та вплив на розвиток електронно комерції державної підтримки. Подальші дослідження дозволять розробити моделі взаємодії між державою і приватним сектором, що сприятимуть інтеграції українського бізнесу на міжнародному рівні.

Література

1. Балик У. О., Колісник М. В. Електронна комерція як елемент системи світового господарства. *Вісник Національного ун-ту Львів. політехніка. Логістика*. 2014. С. 11-19.
2. Петько С. М. Електронна комерція в цифровій екосистемі Республіки Кореї. *Економічний вісник Нац. техн. ун-ту України «Київ. політехн. ін-т»*. 2022. № 23. С. 61-67.
3. Шведа Н. М., Краузе О. І. Електронна комерція: сучасний стан та стратегії розвитку. *Інтернаука*. 2024. № 2 (82). С. 1-9.
4. Jain V., Malviya B., Arya S. An overview of electronic commerce (e-Commerce) // *Journal of Contemporary Issues in Business and Government*. 2021. T. 27. №. 3. С. 666.
5. Chao P. Poverty alleviation through e-commerce: Village involvement and demonstration policies in rural China // *Journal of integrative agriculture*. 2021. T. 20. №. 4. С. 998-1011.
6. Liu A. Cross-border e-commerce development and challenges in China: A systematic literature review // *Journal of theoretical and applied electronic commerce research*. 2021. T. 17. №. 1. С. 69-88.
7. Zhong Y. Research on government subsidy strategies for the development of agricultural products E-commerce // *Agriculture*. 2021. T. 11. №. 11. С. 1152.
8. Karine H. E-commerce development in rural and remote areas of BRICS countries // *Journal of Integrative Agriculture*. 2021. T. 20. №. 4. С. 979-997.
9. Erh J. Singapore's digital transformation journey // *Journal of Southeast Asian Economies*. 2023. T. 40. №. 1. С. 4-31.
10. Moha M. R. The Comparative Law Study: E-Commerce Regulation in Indonesia and Singapore // *Jurnal Legalitas*. 2023. T. 16. №. 2. С. 248-259.

References

1. Balyk, U.O. and Kolisnyk, M.V. (2014), "E-commerce as an Element of the World Economy System", *Visnyk Natsionalnoho Universytetu Lvivska Politekhniky*. Lohistyka, pp. 11-19.
2. Petko, S.M. (2022), "E-commerce in the Digital Ecosystem of the Republic of Korea", *Economic Bulletin of the National Technical University of Ukraine Kyiv Polytechnic Institute*, vol. 23, pp. 61-67.
3. Shveda, N.M. and Krauze, O.I. (2024), "E-commerce: Current State and Development Strategies", *Internauka*, vol. 2 (82), pp. 1-9.
4. Jain, V. Malviya, B. and Arya, S. (2021), "An overview of electronic commerce (e-Commerce)", *Journal of Contemporary Issues in Business and Government*, vol. 27, no. 3, p. 666.
5. Chao, P. (2021), "Poverty alleviation through e-commerce: Village involvement and demonstration policies in rural China", *Journal of Integrative Agriculture*, vol. 20, no. 4, pp. 998-1011.
6. Liu, A. (2021), "Cross-border e-commerce development and challenges in China: A systematic literature review", *Journal of Theoretical and Applied Electronic Commerce Research*, vol. 17, no. 1, pp. 69-88.
7. Zhong, Y. (2021), "Research on government subsidy strategies for the development of agricultural products E-commerce", *Agriculture*, vol. 11, no. 11, p. 1152.
8. Karine, H. (2021), "E-commerce development in rural and remote areas of BRICS countries", *Journal of Integrative Agriculture*, vol. 20, no. 4, pp. 979-997.
9. Erh, J. (2023), "Singapore's digital transformation journey", *Journal of Southeast Asian Economies*, vol. 40, no. 1, pp. 4-31.
10. Moha, M.R. et al. (2023), "The Comparative Law Study: E-Commerce Regulation in Indonesia and Singapore", *Jurnal Legalitas*, vol. 16, no. 2, pp. 248-259.

Стаття надійшла до редакції 11.04.2025 р.